ĢENERĀLADVOKĀTA FILIPA LEŽĒ [*PHILIPPE LÉGER*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 5. oktobrī [1]

1. Ar darbaspēka darbā iekārtošanu saistītu darbību liberalizācijas ietvaros privātām nodarbinātības aģentūrām ir arvien pieaugoša loma Eiropas Savienības dalībvalstu darba tirgus darbībā [2]. Šī loma arī ir atzīta starptautiskā līmenī [3].

2. Šajā prejudiciālajā tiesvedībā Tiesai tiek lūgts interpretēt dažādus Kopienu tiesību noteikumus, ņemot vērā sistēmu par nodarbinātības veicināšanu, kas Vācijā ir spēkā kopš 2002. gada.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

3. Šī sistēma sastāv no tā, ka *Bundesagentur für Arbeit* (Federālā nodarbinātības aģentūra, turpmāk tekstā — "*Bundesagentur*") piešķir vaučeru par iekārtošanu darbā darba meklētājiem, kas tiem ļauj pilnībā vai daļēji tikt atbrīvotiem no pienākuma atlīdzināt privātai nodarbinātības aģentūrai, kuras pakalpojumus tie ir lūguši nolūkā atrast tiem darbu.

4. Papildus EKL 18., 39., 49., 50., kā arī 87. pantam, kas lasīti kopā ar EKL 81., 85. un 86. pantu, šie prejudiciālie jautājumi ir par Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulas (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā [4] 3. un 7. pantu. Šeit aprobežošos ar to, ka citēšu šos divus Kopienu atvasināto tiesību noteikumus.

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — Skat. Francijas Senāta juridisko pētījumu dienesta 2004. gada janvāra dokumentu par bezdarbnieku atlīdzības un darbā iekārtošanas organizāciju septiņās dalībvalstīs (salīdzinošā tiesību izpēte), kas pieejams interneta adresē http://www.senat.fr/lc/lc130/lc1300.html.

3 — Skat. Starptautiskās Darba Organizācijas 1997. gada 19. jūnija Konvenciju Nr. 181 un Rekomendāciju Nr. 188 par privātām nodarbinātības aģentūrām, kas pieejamas attiecīgi interneta adresēs http://www.ilo.org/ilolex/french/convdisp1.htm un http://www.ilo.org/ilolex/french/recdisp1.htm.

4 — OV L 257, 2. lpp.

5. Regulas Nr. 1612/68 3. pants nosaka:

"1. Saskaņā ar šo regulu normatīvos un administratīvos aktus, kā arī administratīvo praksi nepiemēro:

— ja [tie] ierobežo tiesības pieteikties darbā vai piedāvāt darbu, ārvalstnieku tiesības pieņemt un strādāt algotu darbu, vai arī izvirza viņiem nosacījumus, ko neattiecina uz saviem pilsoņiem, vai

— ja [tos] piemēro neatkarīgi no pilsonības, tomēr [to] vienīgais vai galvenais mērķis ir neļaut citu dalībvalstu pilsoņiem pieņemt piedāvāto darbu.

[..]"

6. Šīs pašas regulas 7. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Darba ņēmējam, kas ir dalībvalsts pilsonis, citā dalībvalstī pilsonības dēļ nedrīkst piemērot citādus darba un nodarbinātības nosacījumus kā minētās valsts darba ņēmējiem, īpaši attiecībā uz atalgojumu, atlaišanu un bezdarba gadījumā — atjaunošanu darbā vai atkārtotu pieņemšanu darbā.

2. Šāds darba ņēmējs bauda tādas pašas sociālās un nodokļu priekšrocības, kā attiecīgās valsts darba ņēmēji.

[..]"

B — *Valsts tiesības*

7. *Sozialgesetzbuch — Arbeitsförderung*[5] (Vācijas Sociālā nodrošinājuma kodekss — atbalsts nodarbinātībai) III daļas 296. panta ar nosaukumu "Līgums par iekārtošanu darbā starp starpnieku un darba meklētāju" 1. punktā ir noteikts, ka līgumam, ar ko starpnieks apņemas sagādāt darba meklētājam darbu, ir jābūt rakstiskā formā un it īpaši tajā ir jānorāda atlīdzība šim starpniekam.

5 — *BGBl. 1997 I*, 594. lpp., turpmāk tekstā — "*SGB III*".

8. Saskaņā ar *SGB III* 296. panta 2. punktu darba meklētājam ir jāsamaksā atlīdzība starpniekam, ja starpnieka darbību rezultātā ir ticis noslēgts darba līgums.

9. Turklāt minētā 296. panta 4. punktā ir norādīts, ka, ja vaučers par iekārtošanu darbā tiek iesniegts starpniekam, atlīdzība nav jāmaksā līdz brīdim, kamēr *Bundesagentur* izdara maksājumu saskaņā ar *SGB III* 421.g pantu [6].

10. Šī pēdējā minētā panta ar nosaukumu "Vaučeri par iekārtošanu darbā" 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka personām, kurām ir piešķirts bezdarbnieka pabalsts vai sociālais atbalsts un kuri nav iekārtoti darbā pēc trīs mēnešus ilga bezdarba laika posma beigām, vai tiem, kas strādā darbā, attiecībā uz kuru ir piemērots atbalsts, kas domāts tādiem pasākumiem kā darba vietu radīšana vai strukturālā pielāgošana, ir tiesības uz vaučeru [7]. Saskaņā ar *SGB III* 421.g panta 1. punkta otro teikumu, izdodot vaučeru par iekārtošanu darbā, *Bundesagentur* apņemas saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem noteikumiem samaksāt komisijas maksu starpniekam, pie kura vērsies darba ņēmējs un kurš viņam sagādājis darbu, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, ja iknedēļas darba laiks ir vismaz piecpadsmit stundas.

11. Saskaņā ar *SGB III* 421.g panta 2. punktu vaučeru par iekārtošanu darbā izsniedz par summu EUR 1500, EUR 2000 vai EUR 2500 atbilstoši laika posmam, kurā darba meklētājs ir bijis bez darba. Darba attiecību sākumā atlīdzību starpniekam izmaksā līdz EUR 1000, atlikumu samaksā pēc sešu mēnešu darba laika posma, un maksājamās summas tiek samaksātas tieši starpniekam.

12. Saskaņā ar Sociālā nodrošinājuma kodeksa — kopīgi noteikumi par sociālo apdrošināšanu (*Sozialgesetzbuch — Gemeinsame Vorschriften für die Sozialversicherung*, turpmāk tekstā — "*SGB IV*") IV daļas 1. pantu:

"[..] Šīs daļas noteikumi, izņemot ceturtās sadaļas pirmo un otro nodaļu un piekto sadaļu, ir piemērojami arī attiecībā uz nodarbinātības veicināšanu. [..]"

6 — Vācijas valdība savu rakstveida apsvērumu 11. punktā skaidro šīs sistēmas nozīmi, precizējot, ka no tās izriet, ka vaučers par iekārtošanu darbā dod tiesības tikai uz daļēju maksājumu un ka darba meklētājs vēl arvien ir debitora statusā sakarā ar atlīdzību, kas izriet no līguma par iekārtošanu darbā. Tāpat tā norāda, ka ar vaučera par iekārtošanu darbā iesniegšanu saskaņā ar minēto sistēmu automātiski sāk skaitīt termiņu, kādā jāsamaksā atlīdzība, kas darba meklētājam jāmaksā starpniekam.

7 — Ir jāprecizē, ka šo vaučeru sistēmu par iekārtošanu darbā Vācijas tiesības ieviesa 2002. gadā izmēģinājuma kārtā. Ir paredzēts, ka minēto sistēmu, kas noteikta līdz 2006. gada 31. decembrim, pēc tam izvērtē, lai izlemtu par tās iespējamo pagarināšanu.

13. Tostarp *SGB IV* 3. pants nosaka:

"Noteikumi par obligāto apdrošināšanu un par tiesībām uz apdrošināšanu ir piemērojami,

1) ciktāl ar tiem ir domāts atalgots darbs vai pašnodarbinātība, visām personām, kuras veic vienu vai otru no šīm darbībām šī kodeksa piemērošanas jomā;

[..]."

14. Visbeidzot, *Sozialgesetzbuch — Allgemeiner Teil* (turpmāk tekstā — *"SGB I"*) I daļas 30. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Šī kodeksa noteikumi ir piemērojami visām tām personām, kuru domicils vai pastāvīgā uzturēšanās vieta atrodas tā piemērošanas teritorijā.

2. Šie noteikumi ir piemērojami, neskarot pārnacionālu vai starptautisku tiesību normas.

[..]"

II — Fakti un pamata prāva

15. *ITC Innovative Technology Center GmbH* (turpmāk tekstā — *"ITC"*) veic darbaspēka iekārtošanu darbā. 2003. gada 27. augustā *ITC* noslēdza līgumu ar darba meklētāju Dariusu Halacu [*Darius Halacz*] par iekārtošanu darbā. Atbilstoši šim līgumam *ITC* pienākums bija palīdzēt Halacam atrast darbu, par kuru tiek ieturētas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, un sniegt visus pakalpojumus, kādi ir vajadzīgi, īstenojot šo darbā iekārtošanu.

16. Halacs iesniedza *ITC* vaučeru par iekārtošanu darbā, ko tam bija piešķīrusi *Bundesagentur*. Vaučerā, kas bija derīgs līdz 2003. gada 15. oktobrim un izsniegts par summu EUR 1500, bija precizēts, ka darba meklētājs var piesaistīt vienu vai vairākus starpniekus pēc savas izvēles un ka vaučerā noteiktā summa tiks izmaksāta tam privātajam starpniekam, kurš tam būs sagādājis darba attiecības. Maksājums EUR 1000 apmērā ir jāveic darba attiecību uzsākšanas brīdī, atlikušo summu samaksā, ja šīs darba attiecības ir ilgušas vismaz sešus mēnešus.

17. Saskaņā ar atbilstošo *SGB III* normu noteikumiem vaučers par iekārtošanu darbā noteic, ka atlīdzību izmaksā ar nosacījumu, ka par darbu tiek veiktas sociālās apdrošinā-

šanas obligātās iemaksas, ka darba ilgums ir vismaz piecpadsmit stundas nedēļā, ka darba, par kuru ir panākta vienošanās, ilgums ir vismaz trīs mēneši, ka līgums par iekārtošanu darbā ir noslēgts rakstveidā ar starpnieku un ka šim starpniekam saskaņā ar šo līgumu ir prasījuma tiesības uz atlīdzību par iekārtošanu darbā.

18. *ITC* darbību rezultātā Halacs ar Nīderlandē nodibinātu sabiedrību noslēdza darba līgumu uz noteiktu laika posmu no 2003. gada 4. septembra līdz 2004. gada 4. martam. Šis darba devējs apstiprināja, ka runa bija par darba attiecībām, par kurām tiek ieturētas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, un ka darba ilgums bija vismaz piecpadsmit stundas nedēļā.

19. Ar 2003. gada 15. septembra vēstuli *ITC* lūdza *Bundesagentur* samaksāt sākotnēji summu EUR 1000 saskaņā ar vaučeru par iekārtošanu darbā [8].

20. *Bundesagentur* noraidīja šo lūgumu ar 2003. gada 2. oktobra lēmumu sakarā ar to, ka Halacs nebija iekārtots darbā, par kuru tiek ieturētas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Vācijas teritorijā.

21. 2003. gada 16. oktobrī *ITC* iesniedza sūdzību par šo lēmumu. Ar 2003. gada 27. oktobra lēmumu *Bundesagentur* to noraidīja sakarā ar to, ka obligātās sociālās apdrošināšanas jēdziens bija definēts *SGB IV* 1.–3. pantā, kas ir normas, kas reglamentē arī *SGB III*. Normas par obligāto apdrošināšanu tādējādi attiecās uz visām personām, kuras bija iesaistītas darba attiecībās *SGB* piemērošanas teritorijā, proti, Vācijas teritorijā.

22. 2003. gada 14. novembrī *ITC* cēla *Sozialgericht Berlin* (Berlīnes Sociālo lietu tiesa) prasību atcelt, pirmkārt, *Bundesagentur* 2003. gada 2. oktobra lēmumu, kas apstiprināts ar 2003. gada 27. oktobra lēmumu, un, otrkārt, piespriest šai iestādei samaksāt *ITC* summu EUR 1000, kas atbilst atlīdzībai par iekārtošanu darbā.

III — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

23. Saskaņā ar *Sozialgericht Berlin* teikto tajā celtā prasība ir jāapmierina, ja *SGB III*

8 — No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka darba attiecības starp Halacu un viņa darba devēju tika beigtas 2003. gada novembrī. Tā kā šīs darba attiecības ilga mazāk par sešiem mēnešiem, atlīdzība, ko *ITC* var prasīt samaksāt *Bundesagentur*, jebkurā gadījumā ir ierobežota ar summu EUR 1000.

421.g panta 1. punkta otrais teikums ir jāuzskata par esošu pretrunā Kopienu tiesībām tiktāl, ciktāl tas nozīmē, ka *Bundesagentur* izmaksājamā atlīdzība par iekārtošanu darbā starpniekam, pie kura ir vērsies darba meklētājs, ir pakļauta nosacījumam, ka par atrasto darbu ir jāveic sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Vācijas teritorijā.

24. Šajā sakarā tā precizē, ka tikai saskaņā ar Vācijas tiesībām, proti, *SGB IV* 1. un 3. pantu, kā arī *SGB I* 30. pantu, kas lasīti kopā ar *SGB III* 421.g panta 1. punkta otro teikumu, ar "darbu, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas" šī pēdējā minētā panta nozīmē ir jāsaprot tikai tāda veida darbs, ko veic *SGB* piemērošanas teritorijā, proti, Vācijas teritorijā.

25. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šādi interpretētas valsts tiesības var apdraudēt tiesības, ko nodrošina Kopienu tiesības, it īpaši tādēļ, ka valsts tiesību koncepcija, kas izriet no tās *SGB* pantu redakcijas, nozīmē, ka darbinieku, kas tiek iekārtots darbā ārpus Vācijas teritorijas, nevar atbrīvot no pienākuma atlīdzināt starpniekam, pie kura tas bija vērsies, kaut arī tas tā būtu gadījumā, ja viņš tiktu iekārtots darbā valsts teritorijā. Turklāt šīs koncepcijas dēļ tiem starpniekiem, kuri bija nodibinājušies Vācijā, netieši tika traucēts paplašināt savas darbaspēka darbā iekārtošanas darbības ārvalstīs un vienlaikus starpniekiem, kuri bija nodibinājušies ārvalstīs, netieši tika traucēts iekārtot darbā vācu bezdarbniekus ārvalstīs.

26. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka tai šķiet iespējams interpretēt *SGB III* 421.g panta 1. punkta otro teikumu ar Kopienu tiesībām saderīgā veidā tādā ziņā, ka par "darbu, par kuru tiek veiktas sociālas apdrošināšanas obligātās iemaksas", var uzskatīt šāda veida darbu, ko veic citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā.

27. Pastāvot šaubām par vairāku Kopienu tiesību noteikumu interpretāciju, *Sozialgericht Berlin* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Kādā mērā [*SGB III*] 421.g panta 1. punkta otrā teikuma interpretācija, saskaņā ar kuru ar darbu, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, saprot tikai tādu darbu, kas tiek veikts teritorijā, kurā piemēro [*SGB*], pārkāpj Kopienu tiesību normas,

kas aizsargā darba ņēmēju pārvietošanās brīvību atbilstoši [EKL] 18. un 39. pantam, kā arī Regulas (EEK) Nr. 1612/68 3. un 7. pantam?

2) a) Kādā mērā ir iespējams un ir vajadzīgs interpretēt šo normu saskaņā ar Kopienu tiesībām, lai izvairītos no pārkāpuma, ko rada pirmajā jautājumā minētais pieņēmums?

b) Gadījumā, ja šo normu nav iespējams un nav vajadzīgs interpretēt saskaņā ar Kopienu tiesībām — kādā mērā *SGB III* 421.g panta 1. punkta otrais teikums ir pretrunā Kopienu tiesību normām, kas aizsargā darba ņēmēju pārvietošanās brīvību?

3) Kādā mērā *SGB III* 421.g panta 1. punkta otrā teikuma interpretācija, saskaņā ar kuru ar darbu, par kuru tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, saprot tikai tādu darbu, kas tiek veikts teritorijā, kurā piemēro [*SGB*], pārkāpj Kopienu tiesību normas, kas aizsargā pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvu konkurenci, it īpaši atbilstoši EKL 49., 50. un 87. pantam, kas lasīti kopā ar EKL 81., 85. un 86. pantu vai citām Kopienu tiesību normām?

4) a) Kādā mērā ir iespējams un ir vajadzīgs interpretēt šo normu saskaņā ar Kopienu tiesībām, lai izvairītos no pārkāpuma, ko rada trešajā jautājumā minētais pieņēmums?

b) Gadījumā, ja šo normu nav iespējams un nav vajadzīgs interpretēt saskaņā ar Kopienu tiesībām — kādā mērā *SGB III* 421.g panta 1. punkta otrais teikums ir pretrunā Kopienu tiesību normām tiktāl, ciktāl darba ņēmēju pārvietošanās brīvība nav aizsargāta?"

IV — Analīze

A — *Par pirmo un trešo jautājumu*

28. Pirmo un trešo jautājumu ir iespējams izvērtēt kopā, jo tie abi ir par to, vai Kopienu

tiesības ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tās iestājas pret tādu attiecīgās dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamata prāvā, kas nozīmē, ka *Bundesagentur* atlīdzības par darbā iekārtošanu samaksa privātai darbā iekārtošanas aģentūrai, kas darba meklētājam jāmaksā par iekārtošanu darbā, ir atkarīga no nosacījuma, ka par šī starpnieka atrasto darbu tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Vācijas teritorijā.

29. Ar šiem diviem jautājumiem iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot vairāku Kopienu tiesību noteikumu, proti, EKL 18., 39., 49., 50. un 87. panta, lasītu kopā ar EKL 81., 85. un 86. pantu, kā arī Regulas Nr. 1612/68 3. un 7. panta interpretāciju. Ir jānosaka, kuri ir tie [noteikumi], kuriem ir vajadzīga interpretācija, lai ļautu šai tiesai atrisināt pamata prāvu.

30. Šajā nolūkā vispirms uzreiz izslēgšu no analīzes EKL 87. pantu, ko iesniedzējtiesa ierosina lasīt kopā ar EKL 81., 85. un 86. pantu. Man nešķiet, ka valsts sistēmu par vaučeriem par iekārtošanu darbā varētu kvalificēt kā valsts atbalstu EKL 87. panta nozīmē.

31. Šajā ziņā atgādināšu, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai uzskatītu, ka pastāv valsts atbalsts, ir jābūt izpildītiem visiem EKL 87. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem [9], proti, jābūt pasākumam, kas piešķir priekšrocību atsevišķiem uzņēmumiem, šo priekšrocību piešķir dalībvalsts vai ar valsts resursu palīdzību un tā kropļo vai draud kropļot konkurenci, ciktāl tas ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm.

32. Tomēr ir jākonstatē, ka valsts vaučeru sistēma par iekārtošanu darbā nav priekšrocība atsevišķiem uzņēmumiem šādu iemeslu dēļ.

33. Saskaņā ar Tiesas judikatūru atbalsts var izpausties ne tikai kā pozitīvs pabalsts, piemēram, subsīdijas, aizdevumi, dalība uzņēmumu kapitālā, bet arī kā intervence, visdažādākajā veidā atvieglojot izmaksas, kas parasti apgrūtina uzņēmuma budžetu, kurai, lai gan tā neveido subsīdijas vārda tiešā nozīmē, tādējādi ir tāds pats raksturs un līdzīgas sekas [10].

9 — Skat. it īpaši 2003. gada 24. jūlija spriedumu lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* (*Recueil*, I-7747. lpp., 74. punkts), kā arī 2006. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija (Krājums, I-5479. lpp., 84. punkts).

10 — Skat. it īpaši 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-126/01 *Gemo* (*Recueil*, I-13769. lpp., 28. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Beļģija un *Forum 187*/Komisija, 86. punkts.

34. Ņemot vērā šo definīciju, man nešķiet, ka valsts sistēmu par vaučeriem par iekārtošanu darbā var uzskatīt par subsīdiju, nedz arī par izmaksām, kas parasti apgrūtina privāto nodarbinātības aģentūru budžetu. Šī sistēma tikai paredz darba ņēmēja pienākuma samaksāt privātai nodarbinātības aģentūrai pienākošos atlīdzību pārnesi uz *Bundesagentur*. Šādi, tieši izmaksājot šai aģentūrai minēto atlīdzību, *Bundesagentur* tikai samaksā atlīdzību par izpildītu pakalpojumu, proti, par darba meklētāja iekārtošanu darbā.

35. Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 87. panta 1. punkts liek noskaidrot, vai konkrētajā tiesiskajā režīmā valsts pasākums nerada priekšrocības "konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai" salīdzinājumā ar pārējiem, kas, ņemot vērā minētā režīma mērķi, atrodas faktiski un tiesiski līdzīgā situācijā. Apstiprinošas atbildes gadījumā konkrētais pasākums atbilst selektivitātes nosacījumam, kas veido šajā pantā paredzēto valsts atbalsta jēdzienu [11].

36. Piekrītu Vācijas valdības viedoklim, ka *SGB III* 421.g pantā definētajam režīmam nepiemīt selektīvs raksturs. Faktiski darba meklētājs tam izsniegto vaučeru par iekārtošanu darbā var iesniegt jebkuram starpniekam pēc savas izvēles, līdz ar to *Bundesagentur* veiktā atlīdzības par darbā iekārtošanu samaksa *a priori* nav ierobežota ar noteiktām privātām nodarbinātības aģentūrām.

37. Tā kā nav izpildīts nosacījums par priekšrocības atsevišķiem uzņēmumiem esamību, nav jāinterpretē nedz EKL 87. pants, nedz arī EK līguma noteikumi, ko iesniedzējtiesa ierosina saistīt ar šo pantu [12].

38. Savukārt Līguma noteikumi par, pirmkārt, darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un, otrkārt, par pakalpojumu sniegšanas brīvību pirmajā mirklī šķiet atbilstoši, lai atrisinātu pamata prāvu.

11 — Skat. it īpaši 2005. gada 3. marta sprieduma lietā C-172/03 *Heiser* (*Recueil*, I-1627. lpp., 40. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā Beļģija un *Forum 187*/Komisija, 119. punkts.

12 — Kā norādīts Komisijas 2002. gada 12. decembra Regulas (EK) Nr. 2204/2002 par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87. un 88. panta piemērošanu attiecībā uz valsts atbalstu nodarbinātībai (OV L 337, 3. lpp.) sestajā apsvērumā, "daļa nodarbinātības politikas pasākumu nav valsts atbalsts 87. panta 1. punkta izpratnē tāpēc, ka tie ir atbalsts indivīdiem, kas nesekmē kāda noteikta veida uzņēmumus vai ražošanu un neiespaido tirdzniecību dalībvalstu starpā, vai arī tāpēc, ka tie ir vispārēji pasākumi par labu nodarbinātībai, kas netraucē godīgai konkurencei un nerada konkurences traucējuma risku, sekmējot kāda veida uzņēmumus vai preču ražošanu [..]".

1) Darba ņēmēju brīva pārvietošanās

a) Privātas nodarbinātības aģentūras atsaukšanās uz Kopienu tiesību noteikumiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos

39. Saskaņā ar EKL 39. panta 1. punkta noteikumiem "Kopienā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību". EKL 39. panta 3. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka šī pārvietošanās brīvība ietver "tiesības pieņemt faktiskos darba piedāvājumus".

40. Saskaņā ar Tiesas judikatūru "darba ņēmēja" jēdzienam EKL 39. panta nozīmē ir Kopienas nozīmes piemērojamība un to nevar interpretēt šauri. Par "darba ņēmēju" ir uzskatāma ikviena persona, kam ir reāla un efektīva nodarbošanās, izņemot nodarbošanos, kas ir tik neliela apjoma, ka tā ir tikai mazsvarīga un papildu nodarbošanās. Saskaņā ar šo judikatūru darba attiecību raksturīga iezīme ir tā, ka persona noteiktu laiku citas personas labā un tās vadībā sniedz pakalpojumus, pretī saņemot darba samaksu [13].

41. Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka noteiktas, ar darba ņēmēja statusu saistītas tiesības tiek garantētas migrējošiem darba ņēmējiem, pat ja viņi vairāk nav iesaistīti darba attiecībās [14].

42. Turklāt saskaņā ar tās teikto, EKL 39. pants ir attiecināms uz dalībvalsts pilsoņiem, kuri meklē darbu citā dalībvalstī [15].

43. Ņemot vērā šo judikatūru, ir jāatzīst, ka Halacs ietilpst EKL 39. panta piemērošanas personām jomā gan sakarā ar viņa kā darba meklētāja statusu, kuram *Bundesagentur* ir piešķīrusi vaučeru par iekārtošanu darbā, gan sakarā ar viņa kā algota darbinieka statusu, kas ir noslēdzis darba līgumu, kas tika izpildīts no 2003. gada septembra līdz novembrim.

44. Neapstrīdot šo faktu, Vācijas valdība tomēr norāda, ka privāta darbā iekārtošanas aģentūra valsts prāvas pret *Bundesagentur* ietvaros nevar atsaukties uz tiesībām, kas izriet no EKL 39. panta, ciktāl šāda aģentūra neietilpst šī panta piemērošanas personām jomā. Šī viedokļa pamatojumam tā min

13 — Skat. piemēram, 2006. gada 30. marta spriedumu lietā C-10/05 *Mattern* un *Cikotic* (Krājums, I-3145. lpp., 18. punkts un tajā minētā judikatūra).

14 — Skat. it īpaši 2004. gada 23. marta spriedumu lietā C-138/02 *Collins* (*Recueil*, I-2703. lpp., 27. punkts).

15 — 2005. gada 15. septembra spriedums lietā C-258/04 *Ioannidis* (Krājums, I-8275. lpp., 21. punkts).

spriedumu lietā *Job Centre*, sauktu par "*Job Centre II*" [16], kurā Tiesa nav pārbaudījusi EKL 48. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 39. pants), jo prasītāja šajā lietā kā darbaspēka darbā iekārtošanas aģentūra nevarēja atsaukties uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

45. Es nepiekrītu Vācijas valdības aizstāvētajai nostājai.

46. Vispirms ir jāatgādina, kādā kontekstā Tiesa savā spriedumā lietā *Job Centre II* uzskatīja, ka nav jāinterpretē Līguma noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

47. Šajā lietā *Corte d'appello di Milano* (Milānas Apelācijas tiesa) lūdza Tiesu izspriest pēc būtības, vai Līguma noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, par pakalpojumu sniegšanas brīvību un par konkurenci iestājas pret tādu valsts tiesisko regulējumu, kas aizliedz visa veida starpniecības darbības starp pieprasījumiem un piedāvājumiem darba attiecību jomā, ja tās neveic valsts sektora darbaspēka darbā iekārtošanas organizācijas.

16 — 1997. gada 11. decembra spriedums lietā C-55/96 (*Recueil*, I-7119. lpp.).

48. Pamata procesā *Job Centre coop. arl*, kooperatīva sabiedrība ar ierobežotu atbildību veidošanās posmā, ar juridisko adresi Milānā aizstāvēja tiesības veikt starpnieka darbības starp darba attiecību piedāvājumu un pieprasījumu un darbaspēka pagaidu iekārtošanu darbā Itālijas un Kopienu darba tirgū.

49. Raugoties no šī pieņēmuma, Tiesa uzskatīja, ka, "ciktāl pasākumi attiecas uz noteikumiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, pietiek atzīmēt, ka par EKL 48. panta piemērojamību nevar secināt no tā, ka darba ņēmēji ir virknē dibinātājvalstu, ja sabiedrība pēc tam, kad tā ir izveidota un darbojas, kļūst par patstāvīgu juridisku personu". Saskaņā ar tās teikto "no tā izriet, ka noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos nav atbilstoši pamata prāvai" [17].

50. Ģenerāladvokāts Elmers [*Elmer*] secinājumos, kurus viņš sniedza šajā lietā, atzīmēja, ka nav sniegts neviens fakts, kas ļautu domāt, "ka *Job Centre* varētu, piemēram, pati vai ar pārstāvja palīdzību atsaukties uz tiesībām,

17 — Tiesa savukārt ir piekritusi interpretēt EK līguma 86. un 90. pantu (jaunajā redakcijā EKL 82. un EKL 86. pants), ciktāl jautājumi, kas uz tiem attiecas, izvirza problēmu par valsts sektora nodarbinātības birojiem piešķirto ekskluzīvo tiesību apmēru un līdz ar to par aizliegumu, pretējā gadījumā var tikt piemērots krimināls ods vai administratīvais sods, privātām sabiedrībām veikt jebkādu starpniecības darbību starp pieprasījumu un piedāvājumu darba attiecībās.

kuras iespējams būtu darba ņēmējam, ja iekārtošana darbā būtu notikusi" [18].

51. Šī prejudiciālā tiesvedība iekļaujas kontekstā, kas, raugoties no vairākiem aspektiem, atšķiras no tā, kāds ir lietā, kuras rezultāta tapa iepriekš minētais spriedums *Job Centre II.*

52. Pirmkārt, *ITC* pamata procesā neaizstāv tiesības veikt savas darbības, kas saistītas ar darbaspēka iekārtošanu darbā. Faktiski neviens Vācijas tiesību noteikums tai neaizliedz pildīt starpnieka lomu starp darba attiecību piedāvājumiem un pieprasījumiem.

53. Otrkārt, ir jāuzsver, ka viena no vaučera par iekārtošanu darbā raksturīgajām īpašībām ir, ka tas ietilpst trīspusējās attiecībās, iesaistot *Bundesagentur,* darba meklētāju un privāto nodarbinātības aģentūru.

54. Tādējādi *Bundesagentur* tam darba meklētājam, kurš izpilda visus *SGB III* 421. g panta 1. punktā minētos nosacījumus, piešķir vaučeru par iekārtošanu darbā. Izsniedzot šo vaučeru par iekārtošanu darbā, *Bundesagentur* apņemas noteiktās robežās samaksāt atlīdzību privātai nodarbinātības aģentūrai, pie kuras ir vērsies darba meklētājs, kuram, izpildot līguma par iekārtošanu darbā nosacījumus, ir atrasts darbs.

55. Ja darbā iekārtošanas darbības noslēgumā darba līgums bija noslēgts starp darba meklētāju un darba devēju, privātajai nodarbinātības aģentūrai ir tiesības prasīt, lai tai samaksā atlīdzību. Gadījumā, kad darba meklētājs iesniedz šai aģentūrai vaučeru par iekārtošanu darbā, šo atlīdzību samaksā *Bundesagentur.*

56. Šajā procedūras posmā privātā nodarbinātības aģentūra prasa *Bundesagentur* samaksu, uz ko tai ir tiesības saskaņā ar vaučeru par iekārtošanu darbā, ko sākotnēji piešķir darba meklētājam. Šī procedūra, tāda, kādu to izveidojis Vācijas likumdevējs, nozīmē, ka darba meklētājam nav tieši jāprasa *Bundesagentur,* lai tā samaksā aģentūrai pienākošos atlīdzību. Tieši privātajai nodarbinātības aģentūrai ir jāprasa *Bundesagentur* tai pienākošās summa.

57. Gadījumā ja tā atsakās samaksāt vaučerā par iekārtošanu darbā ierakstīto summu, tad privātā nodarbinātības aģentūra ir vairāk

18 — 18. punkts.

piemērota, lai vajadzības gadījumā atsauktos uz tiesībām, kas izriet no Kopienu tiesībām.

58. Treškārt, uzskatu, ka tiktāl, ciktāl līgums par iekārtošanu darbā tai piešķir starpnieka lomu, privātā nodarbinātības aģentūra pārstāv darba meklētāju un tātad tai ir jāvar atsaukties uz tiesībām, kādas tai iespējams ir atzītas Kopienu tiesībās.

59. Spriedums lietā *Clean Car Autoservice* [19], šķiet, padara ticamu ideju, ka privātai nodarbinātības aģentūrai ir jāvar atsaukties uz tiesībām, kādas pastāv saskaņā ar Kopienu tiesībām darba ņēmējiem kopumā.

60. Šajā lietā Tiesai it īpaši tika lūgts izspriest, vai uz noteikumu par vienlīdzīgu attieksmi jautājumā par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos var atsaukties arī darba devējs, lai tajā dalībvalstī, kurā tas ir nodibinājies, nodarbinātu darba ņēmējus, kuri ir citas dalībvalsts pilsoņi.

61. Secinājumos, kurus ģenerāladvokāts Fenelijs [*Fennelly*] sniedza minētajā lietā, viņš ierosināja Tiesai uz šo jautājumu atbildēt apstiprinoši. Viņš izteica ideju, ka Tiesas spriedumi, kuros definēts "darba ņēmēja" jēdziens, "neattiecas uz un neizslēdz ne skaidri, ne netieši Kopienu tiesību noteikumu par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos izdevības paplašināšanu attiecībā uz personām, kuras nav darba ņēmēji, kurām līdz ar to ir materiāla saikne ar personu, kurai ir šāds statuss". Saskaņā ar viņa teikto "šādu pieņēmumu nevar vēl jo vairāk secināt no Līguma noteikumu redakcijas un no atbilstīgajiem juridiskajiem noteikumiem" [20]. Turklāt viņš piebilda, ka "tāpat ir jāpatur prātā, ka, lai arī darba ņēmēju brīvu pārvietošanos var daļēji pielāgot kā personu tiesības darba ņēmēju personīgajām tiesībām un to pastiprina viņu pūles nodrošināt šādas tiesības cita starpā valstu tiesās, šai brīvībai noteikti ir Līguma 3. panta c) apakspunktā paredzēta vispārēja interešu iemesla mērķis: iekšējais tirgus, ko raksturo šķēršļu personu pārvietošanās brīvībai starp dalībvalstīm atcelšana" [21].

62. Šķiet, ka Tiesu pārliecināja vairāki ģenerāladvokāta Fenelija izteiktie argumenti.

19 — 1998. gada 7. maija spriedums lietā C-350/96 (*Recueil*, I-2521. lpp.).

20 — 19. punkts.

21 — 21. punkts.

63. Tostarp tā atzina, ka "[EKL 39.] panta 1. punktā vispārīgi ir noteikts, ka Kopienā nodrošina darba ņēmēju pārvietošanās brīvību" un ka šī aprites brīvība "nozīmē tiesības, ko var ierobežot, vienīgi pamatojoties uz sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības apsvērumiem, tiesības pieņemt faktiskos darba piedāvājumus, tiesības šajā nolūkā brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā, tiesības darba nolūkos uzturēties kādā dalībvalstī saskaņā ar nosacījumiem, kas reglamentē šīs valsts pilsoņu nodarbinātību, un palikt kādā dalībvalstī pēc tam, kad darba attiecības šajā valstī beigušās" [22].

64. Saskaņā ar Tiesas teikto, "ja šīs tiesības neapšaubāmi pastāv tieši norādītām personām — darba ņēmējiem — kopumā, *nekas [EKL 39. panta] redakcijā nenorāda uz to, ka uz tām nevar atsaukties citi*, konkrēti, darba devēji" [23].

65. Uzskatu, ka Tiesai ir jāņem vērā tāda pati argumentācija, runājot par privātu nodarbinātības aģentūru, kas ir noslēgusi līgumu par iekārtošanu darbā ar darba meklētāju. Citiem vārdiem sakot, pēc manām domām, tai ir jāļauj šādai aģentūrai atsaukties uz tiesībām, kādas ir darba ņēmējiem saskaņā ar EKL 39. pantu.

66. Tiktāl, ciktāl iesniedzējtiesa lūdz Tiesu interpretēt arī EKL 18. pantu, šajā posmā ir jānorāda, ka Tiesa ir nospriedusi, ka šī panta, kas vispārīgi nosaka, ka ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs, īpašs izteikums ir EKL 39. pantā par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. Tomēr tiktāl, ciktāl, kā jau to norādīju, pamata lieta ietilpst šī pēdējā minētā noteikuma jomā, Tiesai nav jāpauž savs viedoklis par EKL 18. panta interpretāciju [24].

67. Turklāt attiecībā uz Regulas Nr. 1612/68 3. un 7. pantu, pirmkārt, ir jāprecizē, ka tie tikai izskaidro un ievieš jau no EKL 39. panta izrietošās tiesības [25]. Otrkārt, attiecībā uz šīs regulas 3. pantu ir jāatzīmē, ka tajā minētie gadījumi neatbilst tiem, kādi ir pamata lietā. Attiecībā uz minētās regulas 7. pantu noteikums par vienlīdzīgu attieksmi, kas paredz gan nodarbinātības un darba nosacījumus, gan sociālās un nodokļu priekšrocības, kuras darba ņēmējiem piešķir uzņemošajā dalībvalstī, nav atbilstošs, lai atrisinātu pamata prāvu par izcelsmes valsts pieņemto pasākumu, un ir

22 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Clean Car Autoservice*, 18. punkts.

23 — *Ibidem*, 19. punkts (mans izcēlums).

24 — 2002. gada 26. novembra spriedums lietā C-100/01 *Oteiza Olazabal* (*Recueil*, I-10981. lpp., 26. punkts).

25 — Attiecībā uz 3. pantu skat., piemēram, 1994. gada 23. februāra spriedumu lietā C-419/92 *Scholz* (*Recueil*, I-505. lpp., 6. punkts). Attiecībā uz 7. pantu skat. it īpaši 2006. gada 23. februāra spriedumu lietā C-205/04 Komisija/Spānija (Krājums, I-31*. lpp., 3. punkts).

domāts, lai atvieglotu piekļuvi nodarbinātībai. Tādējādi šajā lietā EKL 39. pants ir vienīgais atbilstošais noteikums jautājumā par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

68. Tā kā tas ir precizēts, tagad ir jāpārbauda, vai šajā lietā pastāv darba ņēmēju brīvas pārvietošanās šķērslis, kas aizliegts ar EKL 39. pantu.

b) Šķēršļa esamība darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai

69. Savā lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu [26] *Sozialgericht Berlin* izskaidro, ka vaučera par darbā iekārtošanu piešķiršanas sekas izpaužas kā *Bundesagentur* piesaistīšana darbā iekārtotam darba ņēmējam attiecībā uz šī darba ņēmēja pienākumu samaksāt atlīdzību. Šajā gadījumā darba ņēmējs tāpēc nav atbrīvots no pienākuma attiecībām, kas viņu saista ar privāto nodarbinātības aģentūru tiktāl, ciktāl viņam tomēr ir jāsamaksā šī atlīdzība, ja *Bundesagentur* nesedz pilnībā viņa parādu. Tāpat šī tiesa izvirza iespēju, ka gadījumā, kad darba attiecības beidzas pirms sešu mēnešu termiņa beigām, *Bundesagentur* apņemas segt tikai EUR 1000, atlikušo atlīdzības daļu ir jāsamaksā darba meklētājam.

26 — Tulkojuma franču valodā 9. lpp.

70. Turklāt minētā tiesa atzīmē, ka, darba meklētājs ir pilnībā atbrīvots no pienākuma samaksāt atlīdzību par iekārtošanu darbā, ja darbs, kas tam tiek piedāvāts, atrodas valsts teritorijā un ja tas to ir veicis sešu mēnešu laikā, tādējādi iegūstot priekšrocību EUR 1500–2500, tomēr tā persona, kura izmanto savas tiesības brīvi pārvietoties, pilnībā zaudē šo priekšrocību.

71. Runājot par šķērsli darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai, Eiropas Kopienu Komisija norāda, ka Līguma noteikumi par šo brīvību aizliedz dalībvalstīm veidot šķēršļus tam, lai tās pilsoņi varētu strādāt citā dalībvalstī [27]. Saskaņā ar tās teikto šāds šķērslis pastāv tieši, ja, kā tas bija šajā gadījumā, iespēja pieņemt darba piedāvājumu citā dalībvalstī tiek negatīvi ietekmēta. Tā piebilst, ka darba meklētājs, kuram pašam ir jāsamaksā privātam starpniekam komisijas maksa par iekārtošanu darbā, ja viņš tiek nodarbināts citā dalībvalstī, un kurš nevar prasīt, lai to uzņemas izdarīt *Bundesagentur*, var tikt atturēts izmantot savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un pieņemt darba piedāvājumus citā dalībvalstī [28].

27 — Šajā sakarā Komisija min 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman* u.c. (*Recueil*, I-4921. lpp., 95. un nākamie punkti).

28 — Komisijas rakstveida apsvērumu 14. punkts.

72. Par šo jautājumu *ITC* it īpaši apgalvo, ka ir saprotams, ka darba meklētājs kuram tiek piedāvāts darbs citā dalībvalstī, nevis Vācijā, ir spiests atteikties no piedāvājuma sakarā ar to, ka viņš nevar samaksāt privātai nodarbinātības aģentūrai, kas viņam ir atradusi šo darbu [29].

73. Uzskatu, ka Vācijas vaučeru sistēma par iekārtošanu darbā, kāda tā pašlaik ir izveidota, patiešām var traucēt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

74. Vispirms ir jāuzsver — Tiesa vairākos gadījumos ir nospriedusi, ka Līguma noteikumiem par personu pārvietošanās brīvību ir jāatvieglo Kopienu pilsoņu jebkura veida profesionālo darbību izpilde visā Kopienas teritorijā un jāiestājas pret pasākumiem, kas varētu traucēt šiem pilsoņiem veikt ekonomiskas darbības citas dalībvalsts teritorijā [30].

75. Saskaņā ar Tiesas teikto valsts tiesību akti, kas kavē vai attur dalībvalsts pilsoni — darba ņēmēju atstāt savas izcelsmes valsti nolūkā izmantot pārvietošanās brīvību, ierobežo šo brīvību pat tad, ja tos piemēro neatkarīgi no attiecīgo darba ņēmēju pilsonības [31].

76. Gan attiecībā uz *ITC* un Komisijas sniegtajiem rakstveida apsvērumiem, gan tiesas sēdes laikā sniegtajiem precizējumiem ir skaidrs, ka, ja tādā gadījumā kā pamata lietā *Bundesagentur* atsakās maksāt visu vai daļu no darba meklētājam izsniegtajā vaučerā par iekārtošanu darbā noteiktās summas, tam galu galā ir jāsamaksā atlīdzība, kas pienākas privātai nodarbinātības aģentūrai, kuras pakalpojumus tas ir izmantojis [32].

77. Atgādināšu, ka Vācijas tiesību sistēmā priekšnosacījums tam, lai *Bundesagentur* samaksātu atlīdzību privātai nodarbinātības aģentūrai par darba meklētāja iekārtošanu darbā, ir, ka par šo darbu tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas Vācijas teritorijā. No tā izriet, ka, ja šis darbs atrodas citas dalībvalsts teritorijā, darba meklētājs netiek atbrīvots no sava pienākuma samaksāt atlīdzību. Šāds noteikums, pēc manām do-

29 — *ITC* sniegto rakstveida apsvērumu tulkojuma franču valodā 3. lpp.

30 — 2005. gada 17. marta spriedums lietā C-109/04 *Kranemann* (Krājums, I-2421. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Kranemann*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra.

32 — Šķiet, ka konkrētajā Halaca lietā noteikti līguma par iekārtošanu darbā noteikumi izslēdz to, ka viņam ir jāmaksā atlīdzība *ITC* par iekārtošanu darbā. Tomēr, kā to precizēja arī *ITC* pārstāvis tiesas sēdes laikā, nevar izslēgt, ka saskaņā ar Vācijas civiltiesībām un atbilstoši pamata procesa iznākumam Vācijas tiesās var tikt celta prasība ar mērķi panākt šīs atlīdzības samaksu no Halaca.

mām, ir tāds, kas attur pieņemt darbu, kas atrodas citā dalībvalstī. Tādējādi tas, ņemot vērā EKL 39. panta 3. punkta a) apakšpunktu, ir šķērslis brīvībai, kāda ir darba meklētājam "pieņemt faktiskos darba piedāvājumus".

78. Tagad ir jāpārbauda, vai šis šķērslis darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai var tikt pienācīgi pamatots.

c) Šķēršļa darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai pamatojums

79. Savā lēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu [33] *Sozialgericht Berlin* attiecībā uz mērķiem, kurus ir domāts īstenot ar Vācijas tiesību aktiem, uzskatīja, pirmkārt, ka Vācijas sociālā apdrošināšana var pienācīgi darboties, tikai pateicoties iemaksām, kuras veic valsts līmenī, un, otrkārt, ka atbalsts nodarbinātībai Vācijā ir domāts, lai aizsargātu Vācijas darba tirgu no specializējušos darba ņēmēju zaudējuma un tādējādi saglabātu to veikumu. Saskaņā ar šīs tiesas teikto Vācijas tiesību aktu negatīvo ietekmi uz darba ņēmēju pārvietošanās brīvību nevar uzskatīt par samērīgu ar šiem abiem mērķiem.

33 — Tulkojuma franču valodā 13. un 14. lpp.

80. Šajā sakarā tā norāda, ka, ņemot vērā palielināto bezdarba līmeni Vācijā, nevar tikt pierādīta cēloņsakarība starp sociālo iemaksu zaudējumu šajā dalībvalstī un darba ņēmēja iekārtošanu darbā citā dalībvalstī. It īpaši no statistikas viedokļa raugoties, un šajā masu bezdarba kontekstā varbūt nebūtu iespējams pierādīt, ka vakanta darba vieta Vācijā turpina būt neaizņemta, jo darba meklētājs ir atradis darbu citā dalībvalstī.

81. Pēc iesniedzējtiesas domām, tas pats attiecas uz Vācijas darba tirgus struktūras negatīvas attīstības problēmu, kas rodas no kvalificētā darbaspēka zaudējuma. Ņemot vērā paaugstināto bezdarba procentu Vācijā, pašlaik šādas briesmas nevar novērot, it īpaši ņemot vērā sistēmai par vaučeriem par iekārtošanu darbā piemītošo pagaidu raksturu.

82. Komisija piekrīt iesniedzējtiesas paustajam viedoklim. Tāpat tā apšauba cēloņsakarības esamību starp sociālo iemaksu zaudējumu Vācijā un darba meklētāja iekārtošanu darbā citā dalībvalstī. Saskaņā ar tās teikto Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmas līdzsvars nav apdraudēts. Faktiski iespējamie sociālo iemaksu zaudējumi ir minimāli. Turklāt sociālās apdrošināšanas pakalpo-

jumu ietaupījumi ir īstenoti, jo, tā kā darbā iekārtotā persona vairs nav reģistrēta kā darba meklētājs, izcelsmes dalībvalstij vairs nav tai jāmaksā bezdarbnieka pabalsts.

83. Par kvalificēta darbaspēka zaudējuma novēršanu Komisija vispirms precizē, ka šādi formulētam mērķim kavēt darba ņēmēju izceļošanu nevar būt imperatīvs vispārējo interešu iemesls, kas var attaisnot šķērsli darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai.

84. Ja šāds mērķis tomēr ir jāatzīst par imperatīvu vispārējo interešu iemeslu, Komisija uzskata, ka, ņemot vērā paaugstināto bezdarba procentu, šīs šaubas var būt pamatotas tikai atsevišķās nozarēs. Tāpat ir jāņem vērā, ka vaučeru par iekārtošanu darbā izsniedz tikai tad, ja darba meklētājs nav varējis iekārtoties darbā trīs mēnešus. Sekojoši vaučeru par iekārtošanu darbā saņem tie darba meklētāji, kas nav pieprasīti darba tirgū, jo viņu zināšanas nav pieprasītas. Valsts tiesību noteikums, kas sistemātiski apgrūtina nodarbinātību citā dalībvalstī, pārsniedz to, kas ir vajadzīgs, un tātad tas nav samērīgs attiecībā pret mērķi par kvalificētu darba ņēmēju zaudējuma novēršanu.

85. Vācijas valdība no savas puses norāda, ka pat pēc nodarbinātībai veltītas nodaļas iekļaušanas ar Amsterdamas līgumu Līgumā, ar ko izveido Eiropas Kopienu, un pat ja nodarbinātības veicināšana ir dalībvalstīm vispārsvarīgs jautājums, šī veicināšana tomēr paliek šo dalībvalstu kompetencē un katra no tām var izvēlēties savu nodarbinātības politiku [34].

86. Tostarp tā precizē, ka vaučers par iekārtošanu darbā, kas ieviests ar *SGB III* 421.g. pantu, ir jauns šīs nodarbinātības politikas instruments, kas ir spēkā izmēģinājuma kārtā uz ierobežotu laiku līdz 2006. gada 31. decembrim. Ar darbaspēka darbā iekārtošanas tirgus atvēršanu privātām aģentūrām šī instrumenta izmēģināšanas mērķis ir uzlabot darba meklētāju darbā iekārtošanas efektivitāti un samazināt bezdarbu Vācijā. Tātad runa ir par imperatīvām vispārējām interesēm.

87. Saskaņā ar Vācijas valdības teikto dalībvalstīm ir rīcības brīvība, eksperimentējot ar jauniem instrumentiem savas nodarbinātības politikas ietvaros. Tas nozīmē, ka šāda veida instruments ir ierobežots ar valsts teritoriju. Pēc tās domām, būtu objektīvi pamatoti ierobežot tādus valsts darba tirgus pasāku-

34 — Šie argumenti ir minēti Vācijas valdības rakstveida komentāros par pakalpojumu sniegšanu. Tomēr no tiesas sēdes laikā notikušajām debatēm izriet, ka šie paši argumenti ir atbilstoši arī jautājumā par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos.

mus nodarbinātības veicināšanai, kas var ietekmēt citas dalībvalsts darba tirgu.

88. Visbeidzot, tiktāl, ciktāl *SGB III* 421.g pants paredz darba meklētājam izmaksu par iekārtošanu darbā atvieglojumu, kuras tiek finansētas no Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmas, var tikt sekmētas tikai tās darbā iekārtošanas, kas sniedz ieguldījumu šī režīma finansēšanā. Vācijas valdība šajā sakarā norāda, ka vaučeru par iekārtošanu darbā sistēmas mērķis ir palielināt darbaspēka darbā iekārtošanas efektivitāti un attiecīgi samazināt darba meklētāju bezdarba ilgumu. Ņemot vērā vakanto darba vietu lielo skaitu Vācijā un nepieciešamību palielināt sociālo iemaksu skaitu, šis noteikums sekmē Vācijas sociālā nodrošinājuma sistēmas līdzsvara nodrošināšanu ilgtermiņā.

89. Vispirms precizēšu, ka pretēji tam, ko vēlas pierādīt Vācijas valdība, es neticu, ka arguments, ka vaučers par iekārtošanu darbā ir jauns Vācijas Federatīvās Republikas nodarbinātības politikas instruments, varētu pats par sevi attaisnot šķērsli darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai.

90. Faktiski, pat ja dalībvalstis patur savu kompetenci, izstrādājot savu nodarbinātības politiku, un Kopienai šajā sakarā ir tikai koordinatora un virziena noteikšanas loma EKL 125.–130. panta ietvaros, tomēr šīm valstīm ir jāīsteno šī kompetence, ievērojot Kopienu tiesības un it īpaši ievērojot tās tiesības, kas garantē darba meklētāju pārvietošanās brīvību.

91. Vairāki tādi Kopienu tiesību noteikumi kā EKL 2. pants un LES 2. pants tostarp pierāda, ka telpas bez iekšējām robežām izveidošana ir domāta kā līdzeklis, kas ļauj sasniegt augstu nodarbinātības un sociālās aizsardzības līmeni Kopienā. Turklāt saskaņā ar EKL 126. panta 2. punktu dalībvalstis uzskata nodarbinātības veicināšanu par "vispārsvarīgu jautājumu".

92. Tāpat atzīmēšu, ka nepieciešamību nodrošināt darbaspēka mobilitāti Kopienā jau ilgu laiku ir apstiprinājis Kopienas likumdevējs. Tādējādi Regulas Nr. 1612/68 trešais apsvērums ir izteikts šādā redakcijā:

"[..] pārvietošanās brīvība ir darba ņēmēju un viņu ģimeņu pamatbrīvība; [..] darbaspēka mobilitātei Kopienā ir jāgarantē darba ņēmējam iespēja uzlabot savus dzīves un darba apstākļus, kā arī jāveicina sociālā stāvokļa uzlabošana, vienlaicīgi ļaujot apmierināt da-

līdzvalstu tautsaimniecību vajadzības; [..] būtu jāapstiprina visu dalībvalstu darba ņēmēju tiesības izvēlēties darbu Kopienā".

93. Šo mobilitāti vēl jo vairāk veicināja 2006. gadā, ko Komisija pasludināja par "Eiropas darba ņēmēju mobilitātes gadu". Sociālās politikas dienas kārtībā no 2006. līdz 2010. gadam šī iestāde vēlējās izveidot "īstu Eiropas darba tirgu", kas it īpaši nozīmē "novērst tajā pastāvošus tiešus un netiešus šķēršļus" [35].

94. Šie fakti mums liek domāt, ka dalībvalsts ieviestajam jaunajam instrumentam savas nodarbinātības politikas ietvaros nevar ļaut traucēt darba ņēmēju mobilitāti tikai tāpēc, ka tas ietilpst jomā, kas vēl aizvien lielā mērā ietilpst dalībvalstu kompetencē.

95. Tagad attiecībā uz attaisnojumiem par, pirmkārt, nepieciešamību nodrošināt ilgtermiņā Vācijas sociālās sistēmas līdzsvaru un, otrkārt, novērst kvalificēta darbaspēka zaudējumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pasākums, kas ierobežo darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, ir pieņemams tikai tad, ja tam ir pamatots un ar Līgumu saderīgs mērķis, ko var attaisnot imperatīvi vispārējo interešu iemesli. Tomēr tādā gadījumā šāda pasākuma piemērošanai ir jāspēj īstenot attiecīgo mērķi un tā nevar pārsniegt šī mērķa sasniegšanai vajadzīgo [36].

96. Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka pilnībā ekonomiskas dabas iemesli nevar būt imperatīvi vispārējo interešu iemesli, kas attaisnotu Līgumā garantētās pamatbrīvības ierobežojumu [37]. Tomēr Tiesa spriedumā lietā *Kohll* [38] ir atzinusi, ka būtisku draudu iespējamība sociālā nodrošinājuma sistēmas finansiālajam līdzsvaram var būt šāds imperatīvs vispārējo interešu iemesls.

35 — Komisijas 2005. gada 9. februāra paziņojums par sociālo dienas kārtību [COM(2005) 33, galīgā redakcija, 8. lpp.]. Tādi īpaši Kopienas līmenī ieviesti instrumenti kā Eiropas nodarbinātības dienestu tīkls, saukts *EURES* (*European employment services*), kas piedalās "Eiropas darba tirgus integrācijā" [skat. pamatojumu daļas 5. punktu Komisijas 2002. gada 23. decembra lēmuma, ar ko īsteno Padomes Regulu (EEK) Nr. 1612/68 attiecībā uz darba piedāvājumu un pieprasījumu apkopošanu un apmierināšanu (OV 2003, L 5, 16. lpp.)]. Šajā perspektīvā *EURES* tīkla uzdevums ir attīstīt informācijas apmaiņu un sadarbību starp dalībvalstu nodarbinātības dienestiem.

36 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Kranemann*, 33. punkts un tajā minētā judikatūra.

37 — Turpat, 34. punkts un tajā minētā judikatūra.

38 — 1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā C-158/96 (*Recueil*, I-1931. lpp., 41. punkts). Skat. turklāt 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-368/98 *Vanbraekel* u.c. (*Recueil*, I-5363. lpp., 47. punkts), kā arī 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-157/99 *Smits* un *Peerbooms* (*Recueil*, I-5473. lp., 72. punkts).

97. Par šo jautājumu es tāpat kā iesniedzējtiesa un Komisija domāju, ka šajā lietā nav pierādīts šāds risks.

98. Es neesmu pārliecināts, ka darba meklētāja iekārtošana darbā citā dalībvalstī var automātiski radīt sociālo iemaksu zaudējumus Vācijā. Pirmkārt, ņemot vērā augsto bezdarba līmeni šajā dalībvalstī, darba vakanci ātri aizpildis cits šajā pašā dalībvalstī reģistrēts darba meklētājs. Otrkārt, strādājošo mobilitāte nenotiek vienā virzienā. No tā izriet, ka viena darba meklētāja aizceļošanu var kompensēt cita darba meklētāja, kurš vēlas pieņemt faktisko darba piedāvājumu Vācijā, ierašanās.

99. Tātad, pēc manām domām, nav pierādīta cēloņsakarības esamība starp sociālo iemaksu zaudējumiem Vācijā un darba meklētāja iekārtošanu darbā citā dalībvalstī.

100. Turklāt, kā to norāda Komisija, darba meklētāja iekārtošana darbā citā dalībvalstī nozīmē, ka tas vairāk nesaņems bezdarbnieka pabalstus Vācijā. Tā sekas ir ietaupījumi Vācijas sistēmai, kurai ir jāizmaksā šie pabalsti.

101. Attiecībā uz attaisnojumu par kvalificētā darbaspēka zaudējuma novēršanu vispirms ir jāizlemj, vai tas var būt starp tiem imperatīvo vispārējo interešu iemesliem, uz kuriem var atsaukties dalībvalsts.

102. Domāju, ka principā dalībvalstij vajadzētu varēt atsaukties uz šo attaisnojumu. Faktiski man šķiet pieļaujams, ka dalībvalstij varētu būt likumīga interese saglabāt zināmu līdzsvaru sava darba tirgus struktūrā.

103. Manuprāt, tas tomēr nozīmē, ka minētais attaisnojums ir pieņemams, tikai ja tas ir saistīts ar pasākumu, kas attiecas uz konkrētu šī darba tirgus jomu, kuru raksturo noteiktas strukturālas grūtības, tādas kā nepietiekams kvalificētā darbaspēka skaits.

104. Tādējādi attiecībā uz tādu vispārīgu pasākumu kā Vācijas vaučeru par iekārtošanu darbā sistēma nevar pieņemt attaisnojumu, kura piemērošana nav aprobežota ar

konkrētu nodarbinātības jomu. Šajā gadījumā šī sistēma kā tāda, kas vispārīgi ir domāta Vācijas teritorijā esošiem darba meklētājiem, pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi novērst kvalificētā darbaspēka zaudējumus, un tātad tā nav samērīga.

105. Visbeidzot, atbildot uz piezīmēm, kuras Vācijas valdība izteica šajā sakarā tiesas sēdes laikā, precizēšu, ka man šeit nešķiet piemēroti atsaukties uz to, ko Tiesa ir nospriedusi par pabalstiem, kas saistīti ar darba meklējumiem, proti, ka "par likumīgu var uzskatīt to, ka dalībvalsts šādu pabalstu piešķir tikai pēc tam, kad ir pierādīta faktiska saikne starp darba meklētāju un šīs valsts darba tirgu" [39].

106. Faktiski ar šo lietu netiek apšaubīta šādas saiknes esamības nepieciešamība, lai piešķirtu vaučeru par iekārtošanu darbā tādam darba meklētājam kā Halacs. Nav strīda par to, ka, lai Halacam būtu tiesības uz vaučeri par iekārtošanu darbā, viņam ir jāizpilda nosacījumi, kas noteikti *SGB III* 421.g panta 1. punkta pirmajā teikumā, kas apliecina saistību starp darba meklētāju un valsts darba tirgu [40].

107. Pēc manām domām, uz nosacījumu par faktiskas saiknes esamību starp darba meklētāju un valsts darba tirgu, ņemot vērā šo Tiesas judikatūru, nevar atsaukties izcelsmes valsts tādā situācijā kā pamata lietā, kad darba meklētājs, kas neatrod darbu šajā valstī, vēlas pieņemt reālu darba piedāvājumu citā dalībvalstī.

108. No šiem apsvērumiem kopumā izriet, ka, manuprāt, EKL 39. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas iestājas pret tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamata prāvā, saskaņā ar kuru uz atlīdzības, kas darba meklētājam jāmaksā privātai nodarbinātības aģentūrai par iekārtošanu darbā, samaksu no *Bundesagentur* tiek attiecināts nosacījums, ka par šī privātā starpnieka atrasto darbu tiek veiktas sociālās apdroši-

39 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Collins* (69. punkts). Šajā sakarā skat. arī 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-224/98 *D'Hoop* (*Recueil*, I-6191. lpp., 38. punkts) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Ionnidis* (30. punkts). Kā to skaidro ģenerāladvokāts Ruiss-Harabo Kolomers [*Ruiz-Jarabo Colomer*] secinājumos, kurus viņš sniedza lietā *Collins*, šāda prasība "var būt pamatota ar vēlmi novērst gan tā saucamo "sociālo [priekšrocību] tūrismu", personām pārvietojoties no kādas valsts uz citu, lai saņemtu uz iemaksām nebalstītus pabalstus, gan ļaunprātīgu izmantošanu" (75. punkts).

40 — Atgādināšu, ka saskaņā ar šo pantu tikai tām personām, kurām ir piešķirts pabalsts vai sociālais pabalsts kā bezdarbniekiem un kuras nav iekārtotas darbā pēc trīs mēnešu bezdarba perioda beigām vai kuras strādā darbu, kas ir darba izveidošanas vai strukturālās adaptācijas atbalsts, ir tiesības uz vaučeru par iekārtošanu darbā.

nāšanas obligātās iemaksas šīs dalībvalsts teritorijā.

109. Šajā analīzes posmā uzskatu, ka Tiesai vajadzētu pārbaudīt šo prejudiciālo nolēmumu, ņemot vērā darba ņēmēju pārvietošanās brīvību. Faktiski tieši šī pamatbrīvība, pēc manām domām, ir pamata prāvas pamatā.

110. Kā jau redzējām iepriekš, Vācijas vaučeru sistēma par iekārtošanu darbā tieši piešķir priekšrocību darba meklētājiem. Tiktāl, ciktāl saskaņā ar Tiesas judikatūru Līguma noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos piešķir tiesības šiem darba meklētājiem, vienlaikus ir gan nepieciešams, gan pietiekami izvērtēt šo sistēmu, ņemot vērā šo brīvību.

111. Protams, darbaspēka darbā iekārtošanas darbības specifika nozīmē, ka darba meklētājs ir vienlaikus apveltīts ar divām īpašībām. Esot puse līgumā par iekārtošanu darbā, kas noslēgts ar privātu nodarbinātības aģentūru, viņš ir arī pakalpojuma saņēmējs.

112. Tomēr, izvērtējot Vācijas vaučeru sistēmas par iekārtošanu darbā saderīgumu ar Kopienu tiesībām, šai īpašībai, manuprāt, piemīt otršķirīga nozīme salīdzinājumā ar "darba ņēmēju" EKL 39. panta nozīmē.

113. Šī iemesla dēļ ierosinu Tiesai uzskatīt, ka nav jāinterpretē EKL 49. pants.

114. Ja Tiesa šim viedoklim nepiekristu, pakārtoti analizēšu šo lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu, raugoties no aspekta par pakalpojumu sniegšanas brīvību.

2) Pakalpojumu sniegšanas brīvība

a) Kopienu noteikumu par pakalpojumu sniegšanas brīvību piemērojamība

115. Runājot par EKL 49. panta piemērojamību pamata prāvas ietvaros, Komisija uzskata, ka darbaspēka darbā iekārtošanas darbība ir pakalpojums EKL 50. panta nozīmē un ka attiecīgajai situācijai ir pārrobežu raksturs. Protams, pakalpojumu sniedza sa-

biedrība ar juridisko adresi Vācijā darba meklētājam, kurš dzīvo šajā pašā dalībvalstī. Tomēr pašam pakalpojumam piemīt pārrobežu raksturs, jo iekārtošana darbā, kas atrodas Nīderlandē, bija iespējama tikai kontaktu dēļ, kādi bija pakalpojuma sniedzējam šajā pēdējā minētajā dalībvalstī.

116. Vācijas valdība no savas puses pauž atturību attiecībā uz iespēju novērot pārrobežu elementu tajā, ka darba devējs, pie kura ir iekārtots darbā darba ņēmējs, ir nodibinājies citā dalībvalstī. Saskaņā ar tās teikto šāds ārvalsts elements pastāvētu, ja darba meklētājs vērstos pie citā dalībvalstī nodibinātas privātas darbā iekārtošanas aģentūras.

117. Ņemot vērā šos argumentus, vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa ir jau nospriedusi, ka darbaspēka darbā iekārtošanas darbība ir pakalpojumu sniegšana EKL 49. un EKL 50. panta nozīmē [41].

118. Turpinot, pretēji Vācijas valdības teiktajam es uzskatu, ka attiecīgā pamata prāvas situācija patiešām ietver pietiekamu pārrobežu elementu.

119. Šajā sakarā atgādināšu, ka Tiesa ir nospriedusi, ka EKL 49. pants ir piemērojams, pat ja pakalpojumu sniedzējs un saņēmējs ir dibināti vienā un tajā pašā dalībvalstī, ar nosacījumu, ka pakalpojumu sniegšana notiek citā dalībvalstī [42].

120. Pamata lietā pārrobežu dimensiju konkretizē apstāklis, ka darba meklēšanu, kas ir neatņemama darbā iekārtošanas darbības sastāvdaļa, veica privāts starpnieks citā dalībvalstī. Vēl jo vairāk šķiet dabiski, ka līguma par iekārtošanu darbā izpildes ietvaros pakalpojumu sniedzējs uztur kontaktus ar iespējamiem darba devējiem, kas dibināti citās dalībvalstīs, lai palielinātu veiksmīgas darbā iekārtošanas izredzes.

121. Tādējādi tas, ka līgumu par iekārtošanu darbā noslēdza starp darba ņēmēju un privāto nodarbinātības aģentūru vienā dalībvalstī, pēc manām domām, neiestājas pret EKL 49. panta piemērojamību, jo darba meklēšana, kas ir galvenais darbā iekārtoša-

41 — 1979. gada 18. janvāra spriedums apvienotajās lietās 110/78 un 111/78 *Van Wesemael* u.c. (*Recueil*, 35. lpp., 7. punkts).

42 — Šajā sakarā skat. it īpaši 1999. gada 28. oktobra spriedumu lietā C-55/98 *Vestergaard* (*Recueil*, I-7641. lpp., 18. punkts).

nas darbības priekšmets, tika veikta citā dalībvalstī [43].

nozīmē, ka darba meklētājs nav atbrīvots no sava pienākuma samaksāt atlīdzību, ja viņu iekārto darbā, kas atrodas citā dalībvalstī.

b) Šķēršļa pakalpojumu sniegšanas brīvībai esamība

123. Savukārt Vācijas valdība uzskata, ka jautājumam, vai pastāv šķērslis ārvalsts nodarbinātības aģentūru pakalpojumu sniegšanas brīvībai, piemīt hipotētisks raksturs, ņemot vērā pamata prāvas faktus.

122. Saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto [44] apdraudējums pakalpojumu sniegšanas brīvībai EKL 49. panta pirmās daļas nozīmē ir iespējams tiktāl, ciktāl atbilstīgā *SGB III* 421.g panta interpretācija ir balstīta tikai uz valsts tiesību aktiem, Vācijā nodibinātiem starpniekiem netieši tiek traucēts izvērst savu darbību, kas saistīta ar darbaspēka darbā iekārtošanu citā dalībvalstī, un ārvalstu starpniekiem netieši tiek traucēts iekārtot Vācijas bezdarbniekus darbā citā dalībvalstī. Šī tiesa atzīmē, ka sakarā ar ciešajiem kontaktiem ar citā dalībvalstī nodibinātiem darba devējiem galvenokārt tie ir ārvalstu starpnieki, kuriem būtu jāvar iekārtot darbā Vācijas bezdarbniekus citās dalībvalstīs. Tātad šie starpnieki, iespējams, izrādīsies neizdevīgākā situācijā, veicot savu darbību, ja *SGB III* 421.g pants ir jāsaprot kā tāds, kas

124. Jebkurā gadījumā šī valdība uzskata, ka sistēma, kas pieņemta atbilstoši *SGB III* 421.g pantam, nav pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums. Tā izslēdz tiešu vai netiešu diskrimināciju attiecībā uz Vācijā un citā dalībvalstī nodibinātām privātām nodarbinātības aģentūrām. Faktiski šajās citās dalībvalstīs nodibinātās aģentūras var piedāvāt savus pakalpojumus Vācijā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā Vācijas starpnieki. Turklāt darbā iekārtošanas ārvalstīs gadījumā *SGB III* 421.g pants nenostāda ārpus Vācijas nodibinātu aģentūru nelabvēlīgākā situācijā nekā šajā dalībvalstī nodibinātas aģentūras. Galu galā šis pants tikai reglamentē jautājumu par to, kas maksā atlīdzību privātai aģentūrai veiksmīgas darbā iekārtošanās gadījumā, neatkarīgi no tā, kur atrodas šīs aģentūras juridiskā adrese.

43 — Savukārt saskaņā ar Tiesas teikto "dalībvalsts padomdevēja sabiedrība nodarbinātības jautājumos nevar atsaukties uz Līguma 7. un 59. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 12. un EKL 49. pants) par šīs dalībvalsts pilsoņu iekārtošanu darbā šīs pašas valsts uzņēmumos (1991. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-41/90 *Höffner* un *Elser*, *Recueil*, I-1979. lpp., 40. punkts).

44 — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 3.2.2. punkts.

125. Turklāt Vācijas valdība apgalvo, ka šajā lietā tā valsts, kurā ir nodibinājies pakalpojumu sniedzējs, to netraucē veikt savas

darbības citā dalībvalstī. Tādējādi piekļuve citas dalībvalsts nodarbinātības tirgum netiek traucēta ar *SGB III* 421.g pantu.

126. Komisija no savas puses atzīmē, ka darba ņēmējs, kuru var uzskatīt par darbā iekārtošanās pakalpojuma saņēmēju, var lūgt Vācijas Federatīvajai Republikai segt atlīdzību privātai nodarbinātības aģentūrai tikai tad, ja viņam tiek nodibinātas darba attiecības šajā dalībvalstī. Savukārt, ja pakalpojums ietver pārrobežu elementu un ja pakalpojuma saņēmēju iekārto darbā citā dalībvalstī, izmaksas par darbā iekārtošanu nesedz Vācijas Federatīvā Republika. Tādējādi pakalpojuma saņēmējs gadījumā, kad to iekārto darbā ārvalstīs, atrodas neizdevīgākā situācijā, jo pastāv ierobežojums pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kas tāpat kā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Vestergaard* ir balstīts tikai uz pakalpojuma izpildes vietu.

127. Pirmkārt, precizēšu, ka jautājums, vai saskaņā ar Vācijas tiesisko regulējumu pastāv šķērslis ārpus Vācijas nodibinātu privātu nodarbinātības aģentūru pakalpojumu sniegšanas brīvībai, ņemot vērā pamata prāvas faktus, kā to norāda Vācijas valdība, ir hipotētisks. Pēc manām domām, no tā izriet, ka Tiesa nevar interpretēt EKL 49. pantu, raugoties no šīs skatupunkta.

128. Otrkārt, ir jāuzdod jautājums par šķēršļa pakalpojumu sniegšanas brīvībai esamību Vācijā nodibinātas privātas nodarbinātības aģentūras gadījumā.

129. Šajā ziņā ir taisnība, ka šādai aģentūrai saskaņā ar Vācijas tiesībām netiek traucēts veikt savas darbaspēka darbā iekārtošanas darbības citā dalībvalstī. Tomēr, vai tā var tikt atturēta no šādu darbību veikšanas, jo, ja tā atrod darbu citā dalībvalstī līguma par iekārtošanu darbā slēdzējai otrai pusei, tad atlīdzība par iekārtošanu darbā būs jāmaksā darba ņēmējam, nevis *Bundesagentur*?

130. Kā to pamatoti precizēja Vācijas valdība, *SGB III* 421.g pants būtībā reglamentē jautājumu par to, *kas* samaksā privātās nodarbinātības aģentūras atlīdzību gadījumā, kad ir izdevusies darbā iekārtošana. Ja runa ir par iekārtošanu darbā, kas atrodas Vācijas teritorijā, vaučers par iekārtošanu darbā ļauj privātam starpniekam saņemt atlīdzību, vismaz daļējā apmērā, no *Bundesagentur*. Savukārt, ja iekārtošanu veic darbā, kas atrodas citā dalībvalstī, darba ņēmējam ir pilnībā jāsamaksā atlīdzība privātai nodarbinātības aģentūrai. Tomēr šajos abos gadījumos šai aģentūrai ir pamats prasīt līgumā par iekārtošanu darbā paredzētās atlīdzības samaksu. Tādējādi pašas Vācijas vaučeru sistēmas par iekārtošanu darba iedarbība nav nostādīt finansiāli neizdevīgā situācijā tās Vācijā nodibinātās privātās nodarbinātības aģentū-

ras, kuras sniedz savus pakalpojumus citās dalībvalstīs. Tādējādi, pēc manām domām, attiecībā uz šīm aģentūrām šāds noteikums neietver šķērsli pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

nospriedusi savā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Vestergaard*[45].

c) Pakalpojumu sniegšanas brīvības šķēršļa pamatojums

131. Treškārt, ir jāpārbauda, vai pastāv šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai no darba ņēmēja, kas ir pakalpojuma saņēmējs, viedokļa.

134. Tiktāl, ciktāl pamati, kas tika izvirzīti šajā tiesvedībā, lai pamatotu šķērsli pakalpojumu sniegšanas brīvībai, ir identiski tiem, kurus tikko analizēju, raugoties no darba ņēmēju pārvietošanās brīvības skatupunkta, atsaukšos uz šo secinājumu 79. un nākamajiem punktiem.

132. Tāpat kā Komisija es uzskatu, ka patiešām, no šī skatupunkta raugoties, pastāv šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

135. No tā izriet, ka tāds pakalpojumu aprites brīvības šķērslis, kādu identificēju iepriekš, nešķiet pienācīgi pamatots.

133. Faktiski tiktāl, ciktāl pakalpojuma saņēmējam pašam ir jāsamaksā atlīdzība privātai nodarbinātības aģentūrai tāpēc, ka pakalpojumu sniegšana, proti, darbā iekārtošana ir notikusi citā dalībvalstī, kaut arī *Bundesagentur* apņemas samaksāt daļu vai visu šo atlīdzību gadījumā, kad iekārtošana darbā notiek Vācijā, Vācijas vaučeru sistēma par iekārtošanu darbā ietver atšķirīgu attieksmi, kas balstīta uz pakalpojumu sniegšanas izpildes vietu. Taču šāda atšķirīga attieksme ir aizliegta ar EKL 49. pantu, kā arī Tiesa to ir

136. No tā secinu, ka arī EKL 49. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka tas iestājas pret tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamata lietā, saskaņā ar kuru uz atlīdzības, kas darba meklētājam jāmaksā par iekārtošanu darbā, samaksu, ko veic *Bundesagentur*,

45 — 22. punkts. Par šo pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojuma veidu skat. arī 2005. gada 10. marta spriedumu lietā C-39/04 *Laboratoires Fournier* (Krājums, I-2057. lpp., 15. un 16. punkts).

attiecina nosacījumu, ka par šī privātā starpnieka atrasto darbu tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas šīs dalībvalsts teritorijā.

139. Princips, saskaņā ar ko valsts tiesai tās iekšējās tiesības ir jāinterpretē tādējādi, lai ļautu efektīvi piemērot Kopienu normas, pirmo reizi tika konkretizēts Direktīvu piemērošanas kontekstā [46].

B — *Par otrā jautājuma a) apakšpunktu un ceturtā jautājuma a) apakšpunktu*

140. Kā "Līguma sistēmai" atbilstoša prasība [47] un ciktāl tas ir EKL 10. panta paredzētā pienākuma par lojālu sadarbību izteikums, "vienotas interpretācijas" princips ir jāpiemēro Kopienu tiesību normām kopumā un tātad arī primāro tiesību normām [48].

137. Ar šiem jautājumiem, ko izvērtēšu kopumā, iesniedzējtiesa pēc būtības jautā Tiesai, vai ir iespējams un vajadzīgs interpretēt *SGB III* 421.g panta 1. punkta otro teikumu ar Kopienu tiesībām atbilstošā veidā.

141. No tā izriet, ka iesniedzējtiesai, cik vien tas iespējams, ir jāinterpretē *SGB III* 421.g panta 1. punkta otrais teikums Kopienu tiesībām atbilstošā veidā [49].

138. Kā to iepriekš minēju, šī tiesa pati uzskata, ka attiecīgo valsts noteikumu ir iespējams interpretēt ar Kopienu tiesībām atbilstošā veidā tajā ziņā, ka par "darbu, par kuru veic sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas", saskaņā ar šo noteikumu var uzskatīt arī šāda veida darbu citas Kopienas dalībvalsts teritorijā. Pēc manām domām, šī izteikuma vispārējais raksturs patiešām ir tāds, kas ļauj to interpretēt Kopienu tiesībām atbilstošā veidā.

46 — Tiesa ir arī nospriedusi, ka valstu tiesām, cik vien iespējams, ir jāinterpretē valsts tiesības, "ievērojot attiecīgās direktīvas redakciju un jēgu" (1984. gada 10. aprīļa spriedums lietā 14/83 *Von Colson* un *Kamann*, *Recueil*, 1891. lpp., 26. punkts). Skat. nesenāk šajā sakarā 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-212/04 *Adeneler* u.c. (Krājums, I-6057. lpp., 108. punkts).

47 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Adeneler* u.c., 109. punkts.

48 — Skat., piemēram, 1988. gada 4. februāra spriedumu lietā 157/86 *Murphy* u.c. (*Recueil*, 673. lpp., 11. punkts); 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-165/91 *Van Munster* (*Recueil*, I-4661. lpp., 34. punkts) un 2000. gada 26. septembra spriedumu lietā C-262/97 *Engelbrecht* (*Recueil*, I-7321. lpp., 39. punkts).

49 — Atgādināšu, ka saskaņā ar Tiesas teikto, ja šāda prasībām atbilstoša interpretācija izrādās neiespējama, "valsts tiesai ir pienākums pilnībā piemērot Kopienu tiesības un aizsargāt tiesības, ko tās piešķir privātpersonām, ja nepieciešams, atstājot nepiemērotu jebkādu tādu [valsts] tiesību noteikumu, ciktāl tā piemērošana konkrētās lietas apstākļos novestu pie Kopienu tiesībām pretēja rezultāta" (iepriekš minētais spriedums lietā *Engelbrecht*, 40. punkts).

142. Ņemot vērā atbildi, ko ierosinu Tiesai sniegt uz otrā jautājuma a) apakšpunktu un ceturtā jautājuma a) apakšpunktu, nav jāpārbauda otrā jautājuma b) apakšpunkts un ceturtā jautājuma b) apakšpunkts.

V — Secinājumi

143. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Sozialgericht Berlin* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) EKL 39. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē ka tas iestājas pret tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā pamata prāvā, saskaņā ar kuru uz *Bundesagentur* veiktās atlīdzības privātai nodarbinātības aģentūrai, kas darba meklētājam jāmaksā par iekārtošanu darbā, samaksu attiecina nosacījumu, ka par šī privātā starpnieka atrasto darbu tiek veiktas sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas šīs dalībvalsts teritorijā;

2) iesniedzējtiesai, cik vien tas iespējams, ir jāinterpretē Sociālā nodrošinājuma kodeksa — atbalsts nodarbinātībai (*Sozialgesetzbuch — Arbeitsförderung*) III daļas 421.g panta 1. punkta otrais teikums Kopienu tiesībām atbilstošā veidā.